

УПУТСТВО

за утврђивање
оптерећења и
радноправног статуса
академског особља

Универзитет "БИЈЕЉИНА" Бијељина
Павловића пут 024-76 311 Дијелови/Бијељина

Reg. Уложак бр. 59-05-0016-10, МБ: 11066283, Окружни привредни суд у Бијељини,
шифра претежне дјелатности: 85.42, ЈИБ: 4403180380002,
Bosna Bank International, број рачуна: 141-455-53200-122-74,
Телефон броји: +387 55 350-150, 351-101;
info@ubn.rs.ba, www.ubn.rs.ba

Бијељина,
јул 2024.

УПУТСТВО

за утврђивање наставног оптерећења и радноправног статуса
академског особља

Упутством за утврђивање наставног оптерећења и радноправног статуса академског особља (у даљем тексту: Упутство) уређује се наставно оптерећење и радноправни статус академског особља, у складу са смјерницама Стандарда за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса студија и Стандарда за акредитацију високошколских установа које уређују ову област.

I ФОНД ОПТЕРЕЋЕНОСТИ АКАДЕМСКОГ ОСОБЉА ЧАСОВИМА НАСТАВЕ

Број наставника одговара потребама студијског програма и зависи од броја предмета и броја часова на тим предметима. Укупан број наставника мора бити довољан да покрије укупан број часова наставе на студијском програму, тако да наставници остварују **просјечно до 10 часова предавања седмично у академској години.**

Број сарадника одговара потребама студијског програма и зависи од броја предмета и броја часова на тим предметима. Укупан број сарадника на студијском програму мора да буде довољан да покрије укупан број часова наставе на том програму, тако да сарадници остварују **просјечно до 15 часова вјежби седмично у академској години.**

Фонд оптерећености академског особља часовима наставе за сваку академску годину исказује се табеларно, у складу са поступком утврђеним овим Упутством, гдје се приказује оптерећеност наставника и сарадника по студијским програмима фондом часова предавања, вјежби и других облика наставе по студијским програмима, а затим се исказује збирни фонд часова наставе по семестрима и просјечно оптерећење фондом часова наставе на нивоу академске године.

I 1. Подјела студијских програма према припадајућим научним областима

Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса студија и Стандардима за акредитацију високошколских установа утврђује се минималан и максималан број студената у наставној групи у односу на научну област којој припада студијски програм.

Студијски програми који се изводе на чланицама у саставу Универзитета „БИЈЕЉИНА“ Бијељина (у даљем тексту: Универзитет) у складу са критеријумом „матичност научне области“ припадају следећој научној области:

Р. Б.	ЧЛАНИЦА	СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ	НАУЧНА ОБЛАСТ
1.	Фармацеутски факултет	Интегрисане академске студије фармације	Медицинске и здравствене науке
2.	Факултет здравствених студија	Сестринство	
3.	Пољопривредни факултет	Пољопривредна производња Агроекономија	Пољопривредне науке
4.	Факултет за психологију	Основне академске студије психологије	Друштвене науке

I 2. Подјела предмета

Предмети се генерално дијеле на **изборне** и **обавезне**.

За наставне предмете из студијских програма који се реализују у оквиру чланица Универзитета чији наставни садржаји су минимално 70% међусобно подударни и компатибилни, наставни процес се реализује заједничким извођењем наставе. Уколико се предмети изводе на више студијских програма могу бити **обавезни заједнички предмети** више студијских програма и **изборни заједнички предмети** више студијских програма. Оптерећење наставника у часовима на заједничким предметима више студијских програма рачуна се као једно, а у случају образовања више од једне наставне групе број часова множи се са бројем група студената.

Приликом утврђивања наставних група предмети се на студијским програмима из друштвене научне области дијеле, према садржају, на следеће групе: **општеобразовне, теоријско-методолошке, научно-стручне и стручно-апликативне**.

Приликом утврђивања наставних група предмети се на студијским програмима из медицинске и здравствене и пољопривредне научне области, према реализацији и методама извођења наставног процеса, дијеле на следеће групе: **теоријска настава**, која у свом садржају и методу извођења имају најмање 70% теоријске наставе и **практична настава**, која у свом садржају и методу извођења имају најмање 70% практичне наставе, а на студијским програмима из медицинских и здравствених наука практична настава се може реализовати као **практична настава на претклиничким предметима и практична настава на клиничким предметима**.

Вјежбе се, према реализацији наставног процеса, на студијским програмима из медицинске и здравствене научне области, дијеле на: **аудиторне, лабораторијске, рачунарске, вјежбе на претклиничким предметима и вјежбе на клиничким предметима**, а на студијским програмима из пољопривредне научне области, вјежбе се дијеле на: **аудиторне, лабораторијске и рачунарске**. На студијским програмима из друштвене научне области вјежбе се дијеле, према садржају предмета, на следеће групе: **општеобразовне, теоријско-методолошке, научно-стручне и стручно-апликативне**.

Саставни дио наставног плана и програма студијских програма за први и интегрисани циклус студија је и стручна пракса.

I 3. Нормативи у погледу у погледу броја студената по наставним групама према научним областима којима припада студијски програм

Наставну групу чине сви студенти уписани на одређени студијски програм који заједно похађају предавања, односно вјежбе, на предметима тог студијског програма.

I 3.1. Предавања

Предавања су облик активне наставе у коме наставник излаже наставне садржаје предмета групи студената. При излагању садржаја наставник се користи различитим наставним средствима попут рачунара са видео пројектором, мултимедијалним презентацијама, интернетом, сликама, цртежима, часописима, таблом итд.

Наставник подстиче активно учешће студената у предавањима кроз постављање питања, анализу и дискусију излаганих садржаја и слично, што студентима омогућава боље разумијевање градива у односу на класичну теоријску наставу ех-катедра.

I 3.1.1. Наставне групе према научним областима којима припада студијски програм на предавањима

I МЕДИЦИНСКЕ И ЗДРАВСТВЕНЕ НАУКЕ (критеријум за подјелу предмета је према реализацији и методама извођења наставног процеса)

Р. Б.	ВРСТА И СТРУКТУРА ПРЕДАВАЊА	БРОЈ СТУДЕНАТА ПО ГРУПИ	
		МИНИМАЛАН	МАКСИМАЛАН
1.	Теоријска настава	15	50
2.	Практична настава на претклиничким предметима	8	15
3.	Практична настава на клиничким предметима	4	7

II ПОЉОПРИВРЕДНЕ НАУКЕ (критеријум за подјелу предмета је према реализацији и методама извођења наставног процеса)

Р. Б.	ВРСТА И СТРУКТУРА ПРЕДАВАЊА	БРОЈ СТУДЕНАТА ПО ГРУПИ	
		МИНИМАЛАН	МАКСИМАЛАН
1.	Теоријска настава	15	50
2.	Практична настава	15	50

III ДРУШТВЕНЕ НАУКЕ (критеријум за подјелу предмета је према садржају)

Р. Б.	ВРСТА И СТРУКТУРА ПРЕДАВАЊА	БРОЈ СТУДЕНАТА ПО ГРУПИ	
		МИНИМАЛАН	МАКСИМАЛАН
1.	Општеобразовне	30	80
2.	Теоријско-методолошке	30	80
3.	Научно-стручне	20	70
4.	Стручно-апликативне	20	70

Нова наставна група на истом студијском програму успоставља се када је број уписаних студената који прелази максималан број за предавања већи од прописаног минималног броја.

I 3.2. Вјежбе

Вјежбе су облик активне наставе гдје се увјежбавају теме са предавања и стичу одговарајуће практичне вјештине. Вјежбе су природно повезане са облицима самосталног рада студената или се изводе као демонстрације одређених поступака или вјештина уз активно учествовање студената. Специфична питања везана за вјежбе обрађена су у описима појединих предмета. Вјежбе се одржавају у лабораторијама и одговарајућим здравственим установама.

I МЕДИЦИНСКЕ И ЗДРАВСТВЕНЕ НАУКЕ

Р. Б.	ВРСТА И СТРУКТУРА ВЈЕЖБИ	БРОЈ СТУДЕНАТА ПО ГРУПИ	
		МИНИМАЛАН	МАКСИМАЛАН
1.	Аудиторне вјежбе	5	15
2.	Лабораторијске вјежбе	5	15
3.	Вјежбе на претклиничким предметима	5	15
4.	Вјежбе на клиничким предметима	5	7

II ПОЉОПРИВРЕДНЕ НАУКЕ

Р. Б.	ВРСТА И СТРУКТУРА ВЈЕЖБЕ	БРОЈ СТУДЕНАТА ПО ГРУПИ	
		МИНИМАЛАН	МАКСИМАЛАН
1.	Аудиторне вјежбе	5	15
2.	Лабораторијске вјежбе	5	10

III ДРУШТВЕНЕ НАУКЕ

Р. Б.	ВРСТА И СТРУКТУРА ВЈЕЖБЕ	БРОЈ СТУДЕНАТА ПО ГРУПИ	
		МИНИМАЛАН	МАКСИМАЛАН
1.	Општеобразовне	15	50
2.	Теоријско-методолошке	15	50
3.	Научно-стручне	15	30
4.	Стручно-апликативне	15	30
5.	Рачунарске вјежбе	15	30

Нова наставна група на истом студијском програму успоставља се када је број уписаних студената који прелази максималан број за предавања већи од прописаног минималног броја.

Ако наставник држи вјежбе рачуна се да два часа вјежби одговара једном часу предавања

I 3.3. Други облици наставе

Други облици наставе (ДОН) подразумевају семинаре, истраживачки рад, теренску наставу, семинарски рад, пројекте, радионице, добровољан рад и студије случаја.

Семинар представља облик наставе која означава полуструктурисану групну расправу којој претходи презентација неке теме. Овај облик наставе омогућава проширивање знања стечених на предавањима и развијање интелектуалних вјештина студената попут самосталног закључивања, рјешавање проблема и формирање ставова.

Истраживачки рад је облик наставе гдје студенти самостално или у групи истражују и проналазе рјешења за задате проблемске задатке. Овај облик наставе омогућава студентима приступ научним базама и најновијим научним информацијама.

Теренска настава омогућава студентима да изведу активности које се не могу на адекватан начин реализовати у лабораторијама (нпр. сакупљање и обрада биљног материјала) или да се упознају са одређеним аспектима професије у реалним условима (нпр. посјета производним погонима).

Семинарски рад је облик наставе гдје студент добија тему о којој ће да пише. При изради семинарског рада студент од наставника добија инструкције у погледу форме писања рада као и у погледу садржине. Израда семинарских радова омогућава студентима да се увјежбавају у самосталном коришћењу литературе, електронских база података и презентацији одабраних тема.

Радионице представљају савремени облик интерактивне наставе која се одвија у мањим групама. Овај облик наставе омогућава студентима стицање практичних знања и вјештина које ће користити у радном окружењу. Проблемски оријентисане радионице омогућавају анализу проблема и доношење најбољих заједничких рјешења.

Пројекат је сложен стручни задатак који студент израђује самостално или у групи. Пројекат има практични карактер и елементе који карактеришу реалне пројекте: пројектни задатак, документацију о пројектном рјешењу, презентацију пројектног рјешења итд. Уз пројекат студент презентује прилоге, презентацију и друге елементе који су саставни дио пројеката у пракси. Студент пројекат анализира уз помоћ наставника и сарадника у циљу његовог усавршавања и довођења на ниво квалитетног рјешења у складу са професионалним стандардима. Документација пројекта се обрађује на рачунару, а сам пројекат

се предаје и брани у току блока одштампан и повезан по важећим стандардима, као и у електронском облику.

Добровољни рад је ангажовање студента без накнаде организован на пројектима и који је тематски у вези са садржајем предмета у оквиру кога се обавља. Студент је дужан да напише извјештај о обављеном добровољном раду. Овај извјештај се факултету предаје обрађен на рачунару и одштампан као документ који се чува у досијеу студента.

Студије случаја представљају методу интерактивне наставе која је базирана на рјешавању задатог проблема. Случајеви су базирани на стварним, прикривеним или имагинарним проблемима које студенти рјешавају самостално или у мањим групама. Овај облик наставе омогућава студентима учење кроз практичан рад и преузимање улоге оних који доносе одлуке у различитим ситуацијама.

I МЕДИЦИНСКЕ И ЗДРАВСТВЕНЕ, ПОЉОПРИВРЕДНЕ И ДРУШТВЕНЕ НАУКЕ

Р. Б.	ВРСТА И СТРУКТУРА ДРУГИХ ОБЛИКА НАСТАВЕ	БРОЈ СТУДЕНАТА ПО ГРУПИ	
		МИНИМАЛАН	МАКСИМАЛАН
1.	семинар	30	80
2.	истраживачки рад	15	50
3.	теренску наставу	30	80
4.	семинарски рад	30	80
5.	пројекат	15	50
6.	радионица	30	80
7.	добровољан рад	30	80
8.	студије случаја	15	50

Нова наставна група на истом студијском програму успоставља се када је број уписаних студената који прелази максималан број за предавања већи од прописаног минималног броја.

Ако наставник држи други облик наставе рачуна се да два часа других облика наставе одговара једном часу предавања.

I 4. Структура послова академског особља запослених са пуним радним временом

Структуру свих послова академског особља запослених са пуним радним временом у оквиру 40-часовне радне седмице чине:

- 1. послови припреме и извођења наставе** (послови који су саставни дио наставног оптерећења су и реализација менторства на завршним радовима, прегледање испита, консултације са студентима, прегледање семинарских радова, колоквијума, одржавање вјежби и других облика наставе) у обиму до 40% пуног радног времена односно просјечно до 16 часова седмично у току академске године,
- 2. научно-истраживачки рад** (припремање научних и стручних радова у научним и стручним часописима, на домаћим и међународним научним и стручним скуповима, писање књига, монографија, уџбеника, збирки задатака, практикума, каталога, приручника и других рукописа, вођење и организовање научноистраживачких домаћих и међународних скупова и пројеката, као и све друге активности које доприносе развоју науке и широј друштвеној заједници) у обиму до 40% пуног радног времена односно просјечно до 16 часова седмично у току академске године и
- 3. остали послови** (учешће у раду тијела Универзитета, односно чланице, учешће у раду комисија које формира чланица или Универзитет, као што су комисије за избор, комисије за пријемни испит, комисије за упис, одбори за управљање квалитетом, међународном

сарадњом и друге комисије) у обиму до 20% пуног радног времена односно просјечно до 8 часова седмично у току академске године.

Послове припреме и извођења наставе академско особље је дужно извршавати у оквиру чланица Универзитета на коју су одлуком Сената именовани за одговорно академско особље и проводити до просјечно 16 часова седмично у току академске године, односно два радна дана. Послове научно-истраживачки рад академско особље извршава у складу са актима којима се уређује научно-истраживачка дјелатност и може се обављати и ван просторија чланица Универзитета до просјечно 16 часова седмично у току академске године, односно два радна дана. Остали послови обављају се по правилу у оквиру чланица Универзитета, до просјечно 8 часова седмично у току академске године, односно један радни дан.

II РАДНОПРАВНИ СТАТУС АКАДЕМСКОГ ОСОБЉА

Укупан број наставника и сарадника одговара потребама студијских програма и мора бити довољан да покрије укупан број часова наставе на студијским програмима које установа планира да реализује.

Наставници предвиђени за реализацију наставе на студијском програму су у статусу наставника:

- а) са закљученим уговором о раду на одређено и неодређено вријеме и радним односом са пуним радним временом, у складу са Законом о високом образовању, Законом о раду („Службени гласник Републике Српске“ број: 1/2016, 66/2018, 91/2021, 119/2021, 112/2023 и 39/2024), Статутом и Правилником о раду - ПРЕЧИШЋЕН ТЕКСТ, број: 03-553/23 од 29. 12. 2023. године,
- б) у допунском раду ван радног односа, у складу са Законом о високом образовању, Законом о раду, Статутом и Правилником о раду и
- в) ангажованих по основу уговор о извођењу наставе, ван радног односа, у складу са Законом о високом образовању, Статутом и Правилником о раду.

Наставници у радном односу са пуним радним временом морају бити представљени у сваком студијском програму, испуњавајући кумулативно три критеријума:

Критеријум бр. 1.

Број наставника у радном односу са пуним радним временом на сваком студијском програму мора износити:

1. најмање девет наставника на трогодишњем,
2. најмање 12 на четворогодишњем и
3. најмање 15 на интегрисаном студијском програму.

Критеријум бр. 2.

На првом и интегрисаном циклусу студија број наставника у радном односу са пуним радним временом мора да обезбиједи извођење најмање 70% часова наставе на сваком студијском програму.

Критеријум бр. 3.

Наставници у радном односу са пуним радним временом изводе најмање 50% предавања из предмета који припадају сљедећим кључним категоријама: стручним, уско-стручним и стручно апликативним на првом и интегрисаном циклусу академских студија.

III ПОСТУПАК УТВРЂИВАЊА ФОНДА ОПТЕРЕЋЕНОСТИ АКАДЕМСКОГ ОСОБЉА ЧАСОВИМА НАСТАВЕ

Сенат утврђује листу одговорних наставника и сарадника за извођење наставе у наредној академској години најкасније мјесец дана прије почетка академске године, на основу приједлога, коначне листе одговорних наставника и сарадника, научно- наставног вијећа факултета на тој чланици Универзитета.

На основу листе одговорних наставника и сарадника за извођење наставе у наредној академској години и коначних спискова студената за наредну академску годину које доставља Студентска служба, проректор за наставу и студентска питања (најкасније до завршетка октобарског испитног рока и протеча рока за прелазак на студијске програме чланица) утврђује број наставних група и приједлог фонда оптерећености академског особља часовима наставе, који доставља Сенату на разматрање и усвајање.

У случају да се након утврђивања наставних група повећао фонд оптерећености академског особља часовима наставе и да постојећи број академског особља није довољан да покрије укупан број часова наставе на студијском програму ангажоваће се недостајући наставници и сарадници, уз обавезу да наставни процес организује на квалитетан, рационалан и ефикасан начин.

IV ПОСТУПАК УТВРЂИВАЊА РАДНОПРАВНОГ СТАТУСА АКАДЕМСКОГ ОСОБЉА

Радноправни статус академског особља утврђује ректор на приједлог научно- наставног вијећа факултета, најкасније до почетка академске године.

Број: 02-662-1/24
Бијељина, 23. 7. 2024.

Предсједавајућа Сената
Ректор:

Проф. др Горица Цвијановић